

มโนทัศน์“สตรี”ในวรรณกรรมจีนสมัย ค.ศ.1912 – ปัจจุบัน

The concept of “women” in Chinese Literature in Modern China 1912-present.

Peng Leshan¹ ขนิษฐา ใจมโน^{2*} บุญเหลือ ใจมโน³ และสนธิ สัตโยภาส⁴

Peng Leshan¹, Kanita Chaimano², Boonlue Chaimano³ and Sanit Satayophat⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบมโนทัศน์ “สตรีจีน” ต่อความเข้าใจวิถีชีวิตตามบทบาทหน้าที่ลูกสาว แม่ และภรรยา สถานภาพสตรีจีนในวรรณกรรมจีนเรื่อง “ตำนานรักท่งสี่เพลิง” และ “เสียงเพรียกที่กลบเร้นจากแผ่นดินใหญ่” ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากเอกสารที่เป็นวรรณกรรมจีนที่มีการแปลเป็นภาษาไทยเท่านั้น แบ่งการเก็บข้อมูลวรรณกรรมเป็น 2 ยุค คือ ยุคสาธารณรัฐจีน (ค.ศ. 1912 - 1989) และยุคสาธารณรัฐประชาชนจีน (ค.ศ.2002 – ปัจจุบัน) วรรณกรรมเรื่อง “ตำนานรักท่งสี่เพลิง” เป็นตัวแทนให้เห็นถึงมโนทัศน์ของสตรีจีนในยุคสาธารณรัฐจีน ทั้งนี้เพราะเป็นสมัยสิ้นสุดของราชวงศ์ชิง สังคมจีนยังคงยึดระบบสังคมแบบศักดินา และวรรณกรรมเรื่อง “เสียงเพรียกที่กลบเร้นจากแผ่นดินใหญ่” เป็นตัวแทนมโนทัศน์ของสตรีจีนในยุคสาธารณรัฐประชาชนจีน เพราะหลังจากการปฏิรูปการปกครอง สังคมจีนมีการเรียกร้องและสนับสนุนความเท่าเทียมกันระหว่างสตรีกับบุรุษ ผู้วิจัยนำแนวคิดของ เบอร์โล (Berlo. 1996: 29) มาใช้ในการวิเคราะห์บทบาทสตรีจีน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) บทบาทที่ถูกกำหนดไว้ (Role

¹นักศึกษานิพนธ์เอกหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง e-mail: 564388012@qq.com

²ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
(กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

³อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
(กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

⁴อาจารย์พิเศษหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
(กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

*ผู้ประสานงานหลัก: ชื่อผู้แต่ง

Prescriptions) 2) บทบาทที่กระทำจริง (Role Descriptions) และ 3) บทบาทที่ถูกคาดหวัง (Role Expectations)

ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมจีนทั้งสองเรื่องปรากฏให้เห็นชัดเจนถึงมโนทัศน์ “สตรีจีน” ตามบทบาทหน้าที่ 3 ลักษณะ กล่าวคือ เมื่อเป็น “ลูกสาว” ต้องเชื่อฟังบิดามารดาและปฏิบัติตามคำสั่งหรือความต้องการของบิดามารดา เมื่อเป็น “แม่” จะต้องพยายามดูแลลูกทำทุกอย่างเพื่อให้ลูกได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและปกป้องลูกจากภัยอันตราย และเมื่อเป็น “ภรรยา” ต้องดูแลสามี พยายามรักษาปกป้องครอบครัวของตนเอง อีกทั้งต้องอดทนต่อทุกการกระทำของสามี ปราศจากการเรียกร้องใดๆ สตรีจีนที่ไม่ประพฤติปฏิบัติตามจารีตที่ถูกขีดไว้และกระทำในสิ่งที่ตรงข้ามกับบทบาทหน้าที่ที่แยกตาม 3 ลักษณะไว้จะถูกมองว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี

คำสำคัญ: มโนทัศน์ สตรีจีน วรรณกรรมจีน

Abstract

This research aimed to study and compared the concepts of Chinese women in understanding the way of life of daughters, mothers, and wives which reflected in Chinese literatures that were; “Red Sorghum” and “the Good Women of China.” The researcher collected the Chinese literature that was translated into Thai and divided the data collection by 2 eras; Republic of China (1912 – 1989 AD) and People’s Republic of China (2002 AD – till present). The “Red Sorghum” represented the concepts of Chinese women of the Republic of China era which was the end of the Qing Dynasty, the country was governed using the feudalism. “The Good Women of China” represented the concepts of Chinese women of the People’s Republic of China, this period the country was appealed and supported the equality of men and women. For analyzed this study, the researcher used Berlo’s 3 roles; 1) Role Prescriptions, 2) Role Descriptions, and 3) Role Expectations.

The results showed that the “Red Sorghum” and “The Good Women of China” reflected the concepts of Chinese women in the 3 roles. Being a “daughter”, the women of China was to respect and to help in everything their parent demands. Being a “mother”, the women of China were to put effort to raise a good child and

to protect her child from danger. Being a “wife”, the women of China were to care for their husbands, to protect her family, and to tolerant of negative treatment from their husbands. The Chinese women who denied or disobey the tradition will be blamed as a bad woman.

Keywords: Concept, Chinese women, Chinese literatures

1. บทนำ

ประเทศจีนมีประวัติศาสตร์มายาวนานกว่าห้าพันปี ซึ่งหากแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์กว้าง ๆ แล้ว จะสามารถแบ่งได้เป็น 2 ช่วง คือ ช่วงแรกตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงสิ้นสุดยุคชิงปีค.ศ. 1912 และตั้งแต่ ค.ศ.2002 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นสมัยที่เกิดเหตุการณ์ทางการเมืองครั้งสำคัญ และเหตุการณ์ครั้งนี้ได้พลิกประวัติศาสตร์ชาวจีนไปอย่างสิ้นเชิง นั่นคือการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นการปกครองแบบคอมมิวนิสต์

กล่าวกันว่าประวัติศาสตร์เป็นอดีตของปัจจุบัน ในขณะที่ปัจจุบันเป็นความก้าวหน้าของประวัติศาสตร์ บุคคลทั้งหลายตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงสมัยปัจจุบัน ในทางสัญชาตญาณความเป็นมนุษย์หรือลักษณะนิสัยของบุคคลต่างมีความคล้ายคลึงกัน ที่ผ่านมา แม้ว่าประเทศจีนจะมีการเปลี่ยนแปลง มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วเพียงใดก็ตาม แต่จากเอกสารหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ดี หลักฐานที่เป็นมุขปาฐะก็ดี เป็นเครื่องมือบันทึกและถ่ายทอดสภาพสังคม วิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีของคนจีน นอกจากนี้ในเรื่องเล่าต่างก็สะท้อนให้เห็นถึงสถานภาพ และบทบาทของสตรีจีนว่าตกอยู่ในสภาพที่ถูกกระทำ ถูกดูถูก ถูกเหยียดหยามไม่ว่าเวลาจะผ่านมาก็ยุคก็สมัยก็ตาม อาจเป็นด้วยความคิด ความเชื่อ หรือค่านิยมของคนจีนที่ฝังรากลึกในจิตวิญญาณว่า สตรีจีน “เป็นสิ่งที่ของ” และ “เป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์สินสมบัติ” ของบุรุษ

เดิมทีเดียวสังคมจีนเป็นสังคมเพศแม่ ผู้หญิงมีหน้าที่ มีบทบาทอย่างสำคัญ ทั้งนี้เพราะผู้หญิงต้องสืบตระกูล สืบเชื้อสายให้แก่ผู้ชาย แต่ต่อมาการสืบตระกูล การสืบเชื้อสายกลับกลายเป็นกฎข้อบังคับของผู้ชาย และการมีลูกชายเพื่อสืบทอดทายาทกลายเป็นค่านิยมของสังคม ผู้หญิงจึงตกอยู่ในตำแหน่งที่เสียเปรียบในทันที จะเห็นได้ว่าผู้ชายนั้นสามารถดูถูกหรือรังแกผู้หญิงโดยไม่ขัดต่อหลักกติกาของสังคมจีน เมื่อผู้ชายกลายเป็นเสาหลักของครอบครัว มีส่วนสำคัญในด้านแรงงาน เช่นผู้ชายต้องไปไล่ล่าสัตว์หาอาหารมาเลี้ยงดูครอบครัว กฎเกณฑ์กติกาในสังคมจึงเริ่มปรากฏชัดเจน

กล่าวคือผู้หญิงและผู้ชายมีหน้าที่ มีบทบาทที่แตกต่างกันออกไป ผู้ชายมีหน้าที่หลักในการหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนผู้หญิงมีหน้าที่ในการสืบตระกูลให้แก่ผู้ชาย ดูแลเด็ก และคนชราในบ้าน ด้วยเหตุผลที่ผู้หญิงต้องพึ่งพาผู้ชายในการเลี้ยงดูนี้เอง สถานภาพของผู้หญิงจึงเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง

คนจีนส่วนใหญ่ของประเทศนับถือขงจื๊อ (孔子 kǒng zǐ) สังคมจีนจึงมีระเบียบแบบแผนการปฏิบัติตนตามแนวทางของขงจื๊อ ส่งผลให้สถานภาพของผู้หญิงจีนถูกกดทับให้ด้อยถอยลงไป ในคัมภีร์หลุน อวี่ (论语 lún yǔ) ซึ่งเป็นคัมภีร์พื้นฐานของสำนักปรัชญาขงจื๊อ เล่มที่ 16 บทที่ 14 กล่าวว่า “ในบรรดาผู้คนทั้งหลายผู้หญิงกับคนรับใช้วางตัวด้วยลำปากที่สุดหากท่านให้ความใกล้ชิด พวกเธอก็จะหมดความอ่อนน้อมถ่อมตน หากท่านไว้ตัวกับพวกเธอ พวกเธอก็จะรู้สึกไม่พอใจ” เป็นเรื่องที่น่าสนใจยิ่งที่พิจารณาว่า ขงจื๊อเป็นปรมาจารย์แห่งการกำหนดจารีตควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ ในชุดความสัมพันธ์ต่างๆไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ผู้ใต้ปกครอง บิดา มารดา บุตร พี่ชาย น้องชาย กลับกล่าวอย่างตรงไปตรงมาว่า ผู้หญิงกับคนรับใช้เป็นกลุ่มคนที่วางตัวลำปากที่สุด เพราะ “ความพอดี” เป็นสิ่งที่กระทำได้ยากที่สุด คำว่า “ยากที่สุด” เป็นที่น่าสังเกตว่า ประการแรกของขงจื๊อกล่าวรวมผู้หญิงเข้าอยู่ในกลุ่มเดียวกับคนรับใช้ หรือ “ผู้น้อย” (小人 xiǎo rén อีกความหมายหนึ่งหมายถึงการดูถูกดูแคลน) ซึ่งอาจรวมถึงสาวใช้เป็นส่วนใหญ่ ประการที่สองขงจื๊อมีความคาดหวังอยู่แล้วว่า คนกลุ่มนี้ควรมีความอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นคุณสมบัติประการสำคัญ

อดุลย์ รัตนม้นเกษม (2548) เขียนหนังสือเรื่องเพศในวัฒนธรรมจีน 4,000 ปี ในหัวข้อพรรณนาเรื่องเพศของลัทธิขงจื๊อว่า คำสอนของขงจื๊อตรงข้ามอย่างสิ้นเชิงกับคำสอนของลัทธิเต๋า (道家 dào jiā) ที่ยึดระบบอำนาจแม่เป็นใหญ่ เพราะโดยเนื้อหาแล้ว คำสอนของขงจื๊อ คือ ปรัชญาที่สอดคล้องกับระบบอำนาจพ่อเป็นใหญ่โดยขงจื๊อไม่สนใจความลึกลับศักดิ์สิทธิ์ และปัญหาทางศาสนา ในคัมภีร์ “หลุนอวี่” ของขงจื๊อมีคำพูดตอนหนึ่งว่า “ผู้หญิงและบ่าวไพร่นั้นเลี้ยงยาก ทำตัวใกล้ชิดไปก็มักไร้มารยาท ทำตัวเหินห่างไปก็มักขุ่นเคือง” คำกล่าวนี้นี้แสดงให้เห็นถึงสถานะที่ต่ำต้อยมากของผู้หญิงจีน ยิ่งไปกว่านั้น กลุ่มคนที่เลื่อมใสลัทธิขงจื๊อ อ้างว่า สตรีจะต้องต่ำต้อยกว่าบุรุษโดยสิ้นเชิง หน้าที่สำคัญของสตรีคือ ดูแลปรนนิบัติ และเชื่อฟังสามี พ่อแม่ของสามี ทำงานบ้านให้เรียบร้อย และเลี้ยงดูลูก โดยเฉพาะลูกชายให้แข็งแรงเติบโตด้วยดี ทั้งนี้เพราะพวกเขาคำนึงถึงสมรรถนะทางกายภาพของสตรีก่อน แล้วจึงค่อยพิจารณาเรื่องอารมณ์ความรู้สึกของพวกเธอ พรหมจารี (ความบริสุทธิ์ทางเพศ) จึงกลายเป็นสิ่งจำเป็นที่จะประคับประคองครอบครัวให้เป็นปกติ และมีสายเลือดสืบวงศ์สกุลต่อไป โดยเน้นเป็นพิเศษว่าสตรีจะต้องอยู่ในกรอบประเพณีโดยเคร่งครัด สตรีในอุดมคติของลัทธิขงจื๊อ คือ เอาใจใส่เรื่องงานบ้าน และเรียกสตรีว่า “เน่ย์เหียน (内人 nèi

rén)” แปลว่าคนในเรือน หรือในภาษาไทยคือ แม่ศรีเรือน และสตรีที่เข้าไปมีส่วนกิจกรรมนอกบ้าน โดยเฉพาะกิจกรรมสาธารณะจะเป็นที่รังเกียจเคียดฉุน ร้ายแรงถึงขั้นที่ถูกมองว่าเป็นต้นตอของความชั่วร้ายทั้งปวง และเป็นต้นเหตุแห่งการล่มสลายของราชวงศ์

จนกระทั่งเมื่อจีนก้าวเข้าสู่สังคมสมัยใหม่ คือ ยุคสาธารณะรัฐประชาชนจีน ผู้หญิงเริ่มมีบทบาทหน้าที่และสถานภาพที่ดีขึ้น สังคมเริ่มอนุญาตให้สตรีได้รับการศึกษาเฉกเช่นเดียวกับบุรุษ สตรีมีความสามารถที่จะทำงานและเลี้ยงดูตนเองตามลำพังได้ ค.ศ.1968-1978 หรือที่เรียกว่า ทศวรรษแห่งการปฏิวัติวัฒนธรรมใช้ระยะเวลา 10 ปี และตลอดระยะเวลา 10 ปีนี้เองที่ประเทศจีนตกอยู่ในสภาพที่แร้นแค้นและต้องเผชิญกับความยากลำบากทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การศึกษา วิทยาศาสตร์ การแพทย์ และอื่น ๆ ซึ่งถูกทำลายไปจนหมดสิ้น บุคคลที่มีการศึกษา มีความรู้ และกลุ่มคนที่เป็นนายทุน หรือคนที่เคยมีประสบการณ์ที่มีโอกาสได้ไปทำงานหรือไปเรียนต่อต่างประเทศ ถูกกล่าวหาว่าเป็นกบฏต่อประเทศ จุดจบของคนเหล่านี้ถ้าไม่ถูกจองจำก็ถูกส่งไปชายแดนส่งไปชนบทที่ทุรกันดารเพื่อไปเป็นชาวนา ไปช่วยเลี้ยงสัตว์ในทุ่งนา ในขณะที่สตรีในยุคสมัยนี้ต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่เลวร้าย และมีสตรีจำนวนไม่น้อยที่กลายเป็นคนวิกลจริต ทั้งนี้เพราะโดนทำร้ายทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ สตรีถูกล่วงละเมิดทางเพศ สถานภาพของสตรีจีนในสมัยนี้ถูกผลักให้จมดิ่งถึงจุดตกต่ำที่สุดปราศจากทางเลือกอื่นใด ต้องอดทน และอยู่อย่างเงียบ ๆ จนมีคำกล่าวเกี่ยวกับสตรีว่าประโยชน์ของผู้หญิงมีอยู่ 2 ประการ คือ หนึ่งเพื่อสืบทอดตระกูล และสองเพื่อเป็นเครื่องรองรับการระบายอารมณ์ของบุรุษ

หลังจากการเสียชีวิตของเหมาเจ๋อตง (毛泽东 máo zé dōng) ประธานพรรคคอมมิวนิสต์ ปี ค.ศ.1976 ส่งผลต่อการล่มสลายของการปฏิวัติวัฒนธรรม ผู้ที่สืบอำนาจต่อมาเป็น Deng Xiaoping (邓小平 dèng xiǎo píng) ได้ผ่อนคลายนโยบายต่าง ๆ ลง ทำให้สถานการณ์คลี่คลาย มีการจับกุมกลุ่มผู้นำการปฏิวัติ การปฏิวัติทางวัฒนธรรมจึงได้สิ้นสุดลง แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่า Deng Xiaoping จะได้เคยกล่าวไว้ว่า สตรีและบุรุษมีความเท่าเทียมกันและถึงแม้ว่าสตรีจะมีสิทธิได้รับการศึกษา หรือมีสิทธิทำงานนอกบ้าน แต่ความคิด ความเชื่อที่มีต่อสตรีก็มีได้ดีขึ้นไปจากเดิมมากนัก ดังในวรรณคดีสามก๊ก (三国 sān guó) ตอนหนึ่งบรรยายไว้ว่า ผู้ล่าสัตว์หลิวอัน (刘安 liú ān) เชิญหลิวฮวงซู (刘备 liú bèi) ทานข้าวเย็นที่บ้านแต่ที่บ้านไม่มีเนื้อสัตว์เหลืออยู่ ตัวเขาไปล่าสัตว์ก็กลับมาเมื่อเปล่า เขาจึงตัดสินใจฆ่าภรรยาของตนเอง และสับเนื้อจากตัวภรรยาเพื่อมาทำเป็นอาหารให้หลิวฮวงซูทาน นอกจากนั้น ยังมีคำพังเพยบทหนึ่งกล่าวถึงประโยชน์ของสตรีว่า ผู้หญิงเหมือนเสื้อผ้า ส่วนผู้ชาย

เหมือนพี่น้อง เหมือนแขน เหมือนเท้าส่วนหนึ่งของร่างกาย เสื้อผ้าขาดยังมีเครื่องเย็บผ้าเย็บซ่อมได้ แต่ถ้าขาดแขนขาดเท้าแล้วจะไปหาหมอผ่าตัดที่ไหนได้ ซึ่งคำกล่าวนี้ได้สืบทอดจนถึงปัจจุบัน

การแต่งวรรณกรรมเป็นวิธีหนึ่งในอันที่จะสะท้อนความเท็จจริงของสังคม และการดำเนินชีวิตของผู้คนในแต่ละยุคแต่ละสมัย วรรณกรรมจีน “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง” เป็นนวนิยายขนาดยาวที่ประพันธ์โดยนักเขียนชาวจีน มั่ว เหยียน (莫言 mò yán) ซึ่งเป็นนักเขียนคนแรกที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรมใน พ.ศ. 2555 ซึ่งต่อมาจางอิ๋หมว (张艺谋 zhāng yì móu) ได้นำไปทำเป็นภาพยนตร์รู้จักกันในชื่อว่า “ข้าวฟ่างสีเพลิง” ฉบับนวนิยายที่แปลเป็นภาษาไทยใช้ชื่อว่า “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง” เป็นเรื่องราวบอกเล่าผ่านลูกหลานรุ่นที่สามของวีรชนคนเถื่อนแห่งแกมี้ซานตง (高密 gāo mǐ shān dōng) ดินแดนบ้านเกิดที่มีทุ่งข้าวฟ่างสีเพลิง ถ่ายทอดวีรกรรมของทั้งปู่และพ่อในยุคสงครามต่อต้านญี่ปุ่น พิสูจน์ความรัก และจิตวิญญาณของผู้คน และหนุ่มสาว ในขณะที่วรรณกรรมจีนอีกเรื่องหนึ่งซึ่งแต่งขึ้นในยุคเดียวกันคือ “เสียงเพรียกที่กลบเร้นจากแผ่นดินใหญ่” แต่งโดยนักเขียนสตรีชาวจีนชื่อ ซินหรง (欣然 xīn rán) ซึ่งเป็นนักจัดรายการวิทยุทำงานในสถานีวิทยุของรัฐบาลที่ออกอากาศในเมืองหนันจิง (南京 nán jīng) มณฑลเจียงซู (江苏 jiāng sū) ในประเทศจีนช่วงกลางทศวรรษที่ 70-80 ทำรายการวิทยุ “ถ้อยคำในสายลมแห่งราตรี” เมื่อปี ค.ศ 1999 ซินหรงเดินทางไปอังกฤษซึ่งเป็นอาจารย์สอนที่สถาบันตะวันออก และแอฟริกาศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยลอนดอน หนังสือ “เสียงเพรียกที่กลบเร้นจากแผ่นดินใหญ่” ถูกแปลเป็นภาษาต่างๆ มากถึง 27 ภาษา เผยแพร่ไปกว่า 50 ประเทศ และเป็นหนังสือที่ขายดี เป็นหนังสือที่นิยมโดยเฉพาะในประเทศอังกฤษ ออสเตรเลีย สวีเดน และบราซิล เป็นต้น เรื่องราวในวรรณกรรมเรื่องนี้เป็นโศกนาฏกรรมที่เกิดจากสังคม สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงและความไม่มั่นคงทางการเมือง ผ่านเรื่องราว และคำบอกเล่าจากสตรีจีน 15 คน ซึ่งจำต้องดำเนินชีวิตตามค่านิยม และวัฒนธรรมโดยไม่มีทางเลือก วรรณกรรมสองเล่มนี้ นอกจากจะมีคุณค่าทางวรรณกรรมแล้วยังเป็นเครื่องบันทึก เป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ของประเทศจีนที่ควรค่าแก่การรับรู้ ซึ่งเป็นเรื่องจริงที่ตีแผ่ความโหดร้ายที่สตรีจีนต้องเผชิญและดำเนินตามรอยของประเพณีดั้งเดิม ความเชื่อ ความศรัทธา และค่านิยม บทบาทในครอบครัวที่ต้องเคารพผู้อาวุโส สภาพที่อยู่อาศัย สภาวะทางเศรษฐกิจตลอดจนสังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ล้วนแต่เป็นเงื่อนไขและกำหนดให้ชีวิตของสตรีจีนแตกต่างและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยสนใจศึกษาวรรณกรรมเรื่อง “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง” และ “เสียงเพรียกที่กลบเร้นจากแผ่นดินใหญ่” ทั้งนี้เพราะวรรณกรรมทั้งสองเล่มเป็นวรรณกรรมที่อยู่ในยุคของการเปลี่ยนผ่านจาก

ระบบศักดินาเป็นระบอบสังคมนิยม การปฏิวัติล้มล้างระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ การเกิดสงครามกลางเมืองระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์จีน หรือแม้แต่การปฏิวัติวัฒนธรรมเพื่อต้องการปฏิรูปประเทศไปสู่ประเทศ “ประชาธิปไตยแผนใหม่” ของจีนล้วนแล้วแต่ถูกเชื่อมโยงด้วยวัฒนธรรมจารีตประเพณี ค่านิยม และความเชื่อต่างๆ ที่ถูกกำหนดโดยผู้ชายซึ่งทำให้สถานภาพของสตรีจมดิ่งและถูกมองข้าม ดังนั้น มโนทัศน์เกี่ยวกับสตรีจีนที่สะท้อนจากวรรณกรรมดังกล่าวจึงอยู่ในกรอบโครงสร้างทางประวัติศาสตร์ช่วง ค.ศ.1912 จนถึงปัจจุบัน และด้วยการใช้กรอบแนวคิดของเบอร์โล (1996) จะทำให้เห็นสถานภาพ และบทบาทของสตรีจีนยุคสาธารณรัฐประชาชนจีนและยุคสาธารณรัฐประชาชนจีนปฏิรูป

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทของสตรีในวรรณกรรม ได้แก่ งานวิจัยของสุมนทนา บุญวัฒนะกุล (2550) ปิ่นหล้า ศิลาบุตร (2551) ทัดจันทร์ เกตุสิงห์สร้อย (2554) ทศนีย์ ฉ่ำพิรุณ (2555) และเจตนิพิฐ ท้าวแก้วและคณะ (2559) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพและบทบาทของตัวละครหญิงในนวนิยาย งานวิจัยเหล่านี้ต่างเน้นไปที่การศึกษาสถานภาพและบทบาทของสตรีเป็นหลักโดยงานของสุมนทนา บุญวัฒนะกุล (2550) สะท้อนให้เห็นสถานภาพและบทบาทของสตรีชนบทและเมืองหลวงที่มีความแตกต่างกัน ในขณะที่งานวิจัยของปิ่นหล้า ศิลาบุตร (2551) และงานวิจัยของทัดจันทร์ เกตุสิงห์สร้อย (2554) มุ่งสะท้อนสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีภายในครอบครัว โดยงานวิจัยของทัดจันทร์ เกตุสิงห์สร้อย มีจุดเด่นที่การเรียกร้องเพื่อปลดปล่อยสตรีจากอำนาจปิตาธิปไตย แตกต่างจากงานวิจัยของทศนีย์ ฉ่ำพิรุณ ที่นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของสตรี และงานวิจัยของเจตนิพิฐ ท้าวแก้ว และคณะ (2559) นอกจากจะสะท้อนให้เห็นแนวคิดเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีแล้ว ยังสะท้อนภาพชีวิตของสตรีในสังคมไทยปัจจุบัน ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและการทำงาน มีความรู้ความสามารถ สามารถทำงานนอกบ้านได้เหมือนผู้ชาย สามารถพึ่งพาและเลี้ยงดูตนเอง ได้มีความมั่นใจในตนเอง กล้าคิดกล้าทำ กล้าตัดสินใจ

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบมโนทัศน์ “สตรีจีน” ต่อความเข้าใจวิถีชีวิตตามบทบาทหน้าที่ลูกสาว แม่ และภรรยา สถานภาพสตรีจีนในวรรณกรรมจีนเรื่อง “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง” และ “เสียงเพรียกที่กลบเร้นจากแผ่นดินใหญ่”

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยนำแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทมาใช้ในการวิเคราะห์ให้เห็นถึงมโนทัศน์สตรีจีนผ่านวรรณกรรมเรื่อง “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง” และ “เสียงเพรียกที่กลบเร้นจากแผ่นดินใหญ่” ในส่วนของการวิเคราะห์สถานภาพของสตรีจีน แบ่งสถานภาพออกเป็น 2 ลักษณะตามแนวคิดของ Ralph Linton คือ สถานภาพที่ได้รับติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด ซึ่งไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ นั่นคือ เพศ อายุ ความสัมพันธ์ในเครือญาติ เป็นต้น ส่วนอีกลักษณะ คือ สถานภาพที่เกิดขึ้นมาภายหลัง เป็นสถานภาพจากการกระทำที่เกิดขึ้นมาภายหลัง เช่น สถานภาพจากการสมรส สถานภาพการเป็นบิดามารดา สถานภาพทางการศึกษา สถานภาพทางอาชีพ สถานภาพทางการเมือง เป็นต้น

สำหรับการวิเคราะห์ด้านบทบาทของสตรีจีน เป็นที่ทราบกันดีว่าทฤษฎีบทบาทเป็นทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ซึ่งกล่าวถึงพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคล ครอบครัว กลุ่ม หรือชุมชนภายในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม บทบาทเป็นแนวคิดด้านสังคมวิทยา จิตวิทยา และมานุษยวิทยาสำหรับนำมาใช้ในการวิเคราะห์บุคคล ครอบครัว กลุ่มหรือชุมชนเนื่องจากมนุษย์ในสังคมมีการปฏิสัมพันธ์ การกำหนดบทบาทจึงเปรียบเสมือนการจัดระเบียบของบุคคลในสังคมที่จะปฏิบัติต่อกัน ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ เบอร์โล (Berlo. 1996: 29) ที่จำแนกบทบาทไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

- 1) บทบาทที่ถูกกำหนดไว้ (Role Prescriptions) คือ บทบาทที่กำหนดไว้เป็นระเบียบอย่างชัดเจนว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นจะต้องทำอะไรบ้าง
- 2) บทบาทที่กระทำจริง (Role Descriptions) คือ บทบาทที่บุคคลได้กระทำจริงเมื่ออยู่ในบทบาทนั้น ๆ
- 3) บทบาทที่ถูกคาดหวัง (Role Expectations) คือ บทบาทที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้น ๆ ควรกระทำอย่างไร

ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากเอกสารที่เป็นวรรณกรรมจีน และมีการแปลเป็นภาษาไทยเท่านั้น โดยแบ่งการเก็บข้อมูลวรรณกรรมเป็น 2 ยุค คือ ยุคสาธารณรัฐจีน (ค.ศ. 1912 - 1989) และยุคสาธารณรัฐประชาชนจีน (ค.ศ. 2002 – ปัจจุบัน)

ผู้วิจัยเลือกวรรณกรรมเรื่อง “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง” แต่งขึ้นในปี ค.ศ. 1986 เพื่อเป็นตัวแทนให้เห็นถึงมโนทัศน์ของสตรีจีนในยุคสาธารณรัฐจีน ทั้งนี้เพราะเป็นสมัยสิ้นสุดของราชวงศ์ชิง สังคมประเทศจีนยังคงยึดระบบสังคมแบบศักดินา และเลือกวรรณกรรมเรื่อง “เสียงเพรียกที่กลบเร้นจากแผ่นดินใหญ่” แต่งขึ้นในปี ค.ศ. 2002 เพื่อเป็นตัวแทนมโนทัศน์ของสตรีจีนในยุคสาธารณรัฐประชาชนจีน เพราะหลังจากการปฏิรูปการปกครอง สังคมจีนมีการเรียกร้องและสนับสนุนความเท่าเทียมกันระหว่างสตรีกับบุรุษ

5. ผลการวิจัย

“ตำนานรักทุ่งสีเพลิง” เป็นเรื่องราวของตัวละครเอกหญิงชื่อ “จิวอ้อ” ชื่อจริงคือ ฟ่งเหลียน (凤莲 fènglián) นามสกุลไต้ (戴 dài) เป็นผู้หญิงที่มีใบหน้าสวยงามงดงาม เท้าของเธอถูกรัดตั้งแต่เป็นสาว มีลักษณะเป็นรูปดอกบัว จิวอ้อถูกเจ้าของร้านสุราร้านหนึ่งชื่อชานถึงซิว (单廷秀 shàntíngxiù) หมายตาไว้นานแล้ว บิดาของนางจึงได้นำมาขายให้ชานเปียนหลาง (单扁郎 shànbiǎnláng) ลูกชายของชานถึงซิว ซึ่งเป็นผู้ป่วยโรคเรื้อน ตั้งแต่จิวอ้ออายุได้เพียง 16 ปี จิวอ้อเหมือนเด็กสาวทั่วไปที่คาดหวังอยากจะได้แต่งงานกับชายที่มีหน้าตาหล่อเหลา มีความรู้อ่านออกเขียนได้ และรู้อกรู้ใจเธอ แต่เมื่อความฝันสวนทางกับความจริง นางกลับได้สามีเป็นผู้ป่วยโรคเรื้อน หน้าตาน่าขยะแขยง เธอจึงเตรียมการไถ่ปล่อยสามีคนหนึ่งเล่มตอนเข้าห้องหอเพื่อจบชีวิตไม่ชานเปียนหลางก็ตัวเธอเอง จิวอ้อถือได้ว่าเป็นวีรสตรีคนหนึ่ง เพราะเมื่อครั้งเกิดสงครามระหว่างจีนและญี่ปุ่น เธอให้สามีและลูกชายของเธอไปร่วมการต่อสู้ในแนวหน้า ตัวเธอเองโดนยิงจากทหารญี่ปุ่นเสียชีวิตท่ามกลางสมรภูมิรบ ขณะที่กำลังแอบซ่อนอยู่ใต้เขื่อนเพื่อที่จะส่งเสบียง (拈饼 qiánbǐng) อาหารภาคเหนือของประเทศจีนอย่างหนึ่งให้กับกองโจรที่ต่อสู้กับข้าศึกญี่ปุ่น

ในขณะที่ “เสียงเพรียกที่กลบเร้นจากแผ่นดินใหญ่” เป็นเรื่องราวของหญิงสาวชาวจีนที่เกิดขึ้นจริง 15 คน 15 เรื่อง เปรียบเสมือนบันทึกอัตชีวประวัติของหญิงสาวชาวจีน วรรณกรรมเรื่องนี้มีตัวละครเอก คือ “ซินหราน” ซึ่งเป็นตัวละครสำคัญและถือเป็นตัวละครหลักในการดำเนินเรื่องราว เป็นผู้บอกเล่าชะตากรรมชีวิตของหญิงสาวชาวจีนแผ่นดินใหญ่ 15 ชีวิต โดยแบ่งเป็นเรื่องสั้น 15 เรื่อง แต่ละเรื่องมีตัวละครเอกหญิง 1 ตัว เรื่องสั้น จำนวน 15 เรื่อง มีดังนี้

1. เส้นทางของฉันสู่เรื่องราวของผู้หญิงจีน

ในชนบทบางหมู่บ้านที่ยากจนและทุรกันดาร อยู่ไกลจากในเมืองเป็นแหล่งที่บุคคลชอบกล่าวกันว่า สวรรค์อยู่สูงลิบและจักรพรรดิก็ห่างไกลเหลือเกิน ยิ่งเป็นแหล่งที่กันดารยากจน การที่ซื้อขายผู้หญิงหรือลักพาตัวผู้หญิงไว้บังคับให้เป็นภรรยาก็เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นบ่อยมาก บ่อยจนกลายเป็นเรื่องธรรมดา และการสืบทอดตระกูลถือว่าสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด เหนือกว่าชีวิต เหนือกว่ากฎหมาย เหนือกว่าสิทธิมนุษยชนและเหนือกว่าศีลธรรมจรรยา

2. เด็กผู้หญิงที่เลี้ยงแมลงวัน

“หงเซวีย” เป็นเด็กผู้หญิงอายุประมาณ 14 ปี ตอนหงเซวียอายุ 11 ปี เธอเริ่มมีประจำเดือน หงเซวียดีใจที่ตนเองเป็นผู้หญิงเต็มตัว แต่กลับสับสนว่าตนเองต้องปฏิบัติตัวอย่างไร แม่ไม่ได้อธิบาย แต่สอนให้รู้จักการดูแลตนเอง เมื่อพ่อกลับมาจากค่ายแม่ได้บอกพ่อเรื่องหงเซวียเริ่มมีประจำเดือน เธอเริ่มถูกพ่อลวนลามทางเพศจึงไปเล่าให้แม่ฟัง แต่แม่บอกให้เธอยอมพ่อเพื่อความสงบสุขของครอบครัว เพื่อหลบเลี่ยงการล่วงละเมิดจากพ่อ หงเซวียจึงใช้วิธีฆ่าตัวตายนับครั้งไม่ถ้วน หงเซวียแอบเลี้ยงแมลงวันตอนรักษาตนเองที่โรงพยาบาลจนติดเชื้อและป่วยหนัก สุดท้ายหงเซวียเสียชีวิตที่โรงพยาบาล

3. นักศึกษามหาวิทยาลัย

“จินชวย” เป็นนักศึกษาหญิงคนดังของมหาวิทยาลัย แต่งกายเรียบหรูมีฐานะ บุคลิกภาพคล้ายเป็นเลขาธุการ และเป็นคนที่มีความคิดริเริ่ม มีความเห็นและความคิดอ่านทันสมัย ตลอดจนมีความมั่นใจในตัวเองอย่างมาก กล้าแสดงออกทั้งความคิดเห็น และการกระทำ จินชวยเป็นหนึ่งในผู้หญิงจีนที่เติบโตในช่วง “การปฏิรูปและการเปิดประเทศ” จึงมีทัศนคติและการดำเนินชีวิตต่างจากผู้หญิงจีนรุ่นพ่อแม่ เติบโตท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ไม่อบอุ่น หญิงสาวจีนรุ่นใหม่เริ่มจะทำทนาย ออกมาทำงานนอกบ้าน ต้องการมีรายได้สำหรับเลี้ยงตนเองไม่ต้องพึ่งผู้ชาย

4. เรื่องหญิงเก็บขยะ

ผู้หญิงเก็บขยะคนหนึ่ง อายุห้าสิบกว่าปี แต่งตัวไม่ได้สดใสหรือหรูหรา แต่สวมเสื้อผ้าสะอาด แต่งกายเรียบร้อยและใช้คำพูดสุภาพ อาศัยอยู่ในเพิงที่ผนังทำจากเศษเหล็ก เลี้ยงชีพด้วยการหาขยะขายและเป็นคนที่มีความระมัดระวังในตัว และหญิงเก็บขยะทำหน้าที่ของแม่อย่างดี มีสัญชาตญาณของความเป็นแม่และความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อลูกได้เสมอและเมื่อสามีของเธอเสียชีวิตกะทันหันด้วยโรคหัวใจวายปีต่อมาลูกคนที่สองของเธอก็เสียชีวิตด้วยโรคอีดำอีแดง เธอรู้สึกหมดหวังในชีวิตจนคิดจะฆ่าตัวตายด้วยการเดินลงแม่น้ำ แต่เมื่อเจอคำถามที่ลูกคนเล็กถามเธอว่า เราจะไปหา

พ่อใช้ไหม เธอก็เลือกตัดสินใจต้องก้าวต่อไป หลังจากลูกโตขึ้นมีการทำงาน เธอได้แต่แอบมองลูกชายเดินไปทำงานในแต่ละวัน หัวใจเธอก็สุขสันต์แล้ว เมื่อลูกชายมีภรรยา มีครอบครัวของตนเอง เธอก็ได้ตัดสินใจกลับไปทีชนบทเป็นครูสอนภาษาให้กับเด็กๆ ซึ่งทำให้ชีวิตตนเองมีค่า มีความหมาย และหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจจะเจอกับลูกสะใภ้ เพราะอาจนำมาซึ่งปัญหาที่ทำให้ลูกชายลำบากใจ อย่างเช่นครอบครัวอื่น หญิงเก็บขยะเต็มใจเลือกที่จะอยู่แบบเงิบๆ เพื่อไม่ให้ลูกชายและลูกสะใภ้เดือดร้อน

5. แม่ที่ต้องทุกข์ระทมจากแผ่นดินไหว

ในปี ค.ศ. 1967 เกิดแผ่นดินไหวครั้งรุนแรงที่สุดที่เมืองถังซาน ประเทศจีน ซึ่งคร่าชีวิตพลเรือนไปมากกว่าสามแสนคน และในสถานการณ์ความโกลาหลนั้น เด็กหญิงวัยเพียง 14 ปี ซึ่งผลัดหลงกับพ่อและแม่ ถูกชายฉกรรจ์กลุ่มหนึ่งกระทำการชำเรา และทิ้งไว้ในท่อระบายน้ำ กว่าที่ใครจะมาพบและช่วยไว้ได้ก็ทำให้เธอตกอยู่ในสภาพอ่อนแรงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ความบอบช้ำเกินเด็กในวัยนี้จะรับไว้ เธอได้ตัดสินใจฆ่าตัวตายในวันที่พ่อและแม่จะมารับเธอเพื่อกลับบ้าน

6. เรื่องผู้หญิงเงินกับความเชื่อ

ยุคที่ความภักดีต่อพรการเมืองในประเทศจีนอยู่เหนือสิ่งอื่นใด การรับนับถือศาสนาจึงเป็นเรื่องต้องห้าม และหากใครจะนับถือศาสนาจึงต้องปิดบัง ซ่อนเร้น ไม่สามารถนับถือศาสนาใด ๆ ได้อย่างเปิดเผย ดังนั้น หลักปฏิบัติและความเชื่อในศาสนาจึงถูกถ่ายทอดผิดบ้าง ถูกบ้าง ในกลุ่มสตรีจีน เมื่อความหวัง ความฝันไม่อาจคาดหวังหรือพึ่งพาได้ สตรีจีนจึงหันไปรับนับถือศาสนาด้วยหวังว่า จะสามารถคุ้มครองและนำพาให้ชีวิตประสบความสำเร็จ เจริญก้าวหน้า และสมปรารถนาด้วยแรงอธิษฐานต่าง ๆ จนทำให้ห่างไกลจากหลักคำสอนที่แท้จริงของศาสนา

7. เรื่องหญิงรักหญิง

“เตาหง” ถูกพ่อบังคับให้แต่งกายเป็นเด็กผู้ชายตั้งแต่เด็ก หลังจากแม่ป่วยด้วยโรคมะเร็งและเสียชีวิตไป ความเห็นแก่ตัวของพ่อทำให้เตาหงสับสนกับเพศของตนเอง บ่อยครั้งที่เตาหงตัดสินใจไม่ได้ว่าจะต้องเข้าห้องน้ำผู้ชาย หรือห้องน้ำผู้หญิง มากกว่านั้นคือ ความไม่ชัดเจนในการแต่งตัวของเตาหงซึ่งนำอันตรายมาสู่ตนเอง ครั้งหนึ่งมีกลุ่มผู้ชายที่อยากพิสูจน์ว่าเตาหงเป็นผู้หญิงหรือเป็นผู้ชายกันแน่ จึงวางแผนลักพาตัวเธอ และรุมข่มขืนเธอ จากเหตุการณ์ครั้งนั้น ทำให้เธอเปลี่ยนความนิยมไปชอบเพศเดียวกัน และเกลียดชังเพศชายมาก แม้กระทั่งพ่อซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดเธอก็ตาม

8. เรื่องหญิงสาวที่นักปฏิบัติจัดการแต่งงานให้

ผู้หญิงคนหนึ่งได้เล่าเรื่องราวของตัวเองให้ซินหฺรานฟัง ผ่านโทรศัพท์ที่สามารถฝากข้อความได้ เธอได้ฟังรายการวิทยุของซินหฺรานไม่นาน โดยเพื่อนร่วมงานของเธอพูดถึงซินหฺราน และได้รู้ว่า รายการนี้ให้ผู้ฟังทุกคนสามารถเล่าเรื่องราวของตนเองโดยไม่ต้องระบุชื่อ และซินหฺรานจะนำไปออกอากาศในวันรุ่งขึ้น เพื่อให้ผู้ฟังได้ถกประเด็นกันอย่างอิสระ ซึ่งเธอหวังว่าผู้หญิงจะเข้าใจกันและกัน ช่วยให้ผู้ชายเข้าใจผู้หญิง และช่วยให้ครอบครัวใกล้ชิดกันมากขึ้น เธอทำงานสำนักงานปกครองของเมือง สามมีตำแหน่งสำคัญในสภาปกครองท้องถิ่น ลูกชายเป็นผู้จัดการของธนาคารระดับประเทศ ลูกสาวทำงานบริษัทประกันภัยแห่งชาติ ผู้หญิงคนนี้ไม่มีความกล้าที่จะแสดงตัวตนที่แท้จริง ถึงแม้ว่าจะเป็นการใช้โทรศัพท์ฝากข้อความเท่านั้น เธอหมดสิ้นความศรัทธา และไม่มีสิทธิแม้ในฐานะภรรยาหรือแม่ก็ตาม

9. เรื่องแม่ของฉัน (ซินหฺราน)

กลุ่มบุคคลที่แต่งงานในช่วงทศวรรษ 50 (ปี ค.ศ. 1950) ส่วนมากถูกจัดแต่งงานด้วยความต้องการจากทางการเมือง ทว่าแต่งงานเพื่อความรักแทบเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ยิ่งเป็นข้าราชการทำงานในรัฐยิ่งต้องทำตามอย่างที่รัฐต้องการ หลังจากที่พรรคคอมมิวนิสต์ครอบครองประเทศจีนไว้ได้เกือบทั้งหมด รัฐบาลใหม่จึงต้องคัดเลือกสตรีที่ดี มีภูมิหลังที่ดี และมีการศึกษาที่ดี เพื่อเป็นภรรยาใหม่ให้แก่ผู้ชายจำนวนมากที่เข้าร่วมขบวนการปฏิวัติ ชายเหล่านั้นต้องละทิ้งภรรยาเก่า และลูกไว้เบื้องหลัง และเมื่อพวกเขาได้รับตำแหน่งสูงขึ้นพรรคก็จะจับคู่ให้กับภรรยาใหม่ เพื่อเกิดความเหมาะสมกับสถานภาพ ในช่วงแรก บรรดาภรรยาใหม่ก็อาจจะนำสิ่งใหม่ๆ และความสดชื่นให้แก่ชายเหล่านั้น แต่เมื่อเวลาผ่านไป สตรีเหล่านั้นก็กลับถูกมองเป็นเพียงเครื่องมือและเครื่องรองรับอารมณ์ต่าง ๆ

10. เรื่องผู้หญิงที่เฝ้ารอสี่สิบห้าปี

การรอคอยสี่สิบห้าปีใครทำได้บ้างและการคบหากันต้องรอตรวจสอบและขออนุญาตก่อน สิ่งสารพัดอย่างต้องทำตามคำสั่งจากพรรค ในช่วงที่เกิดการปฏิวัติวัฒนธรรม เหล่าบรรดาปัญญาชนหนุ่ม ๆ สาว ๆ ถูกบังคับส่งกระจายไปทุกมุมทุกที่ที่เป็นดินแดนยากจนห่างไกลจากเมือง คู่รักหลายคนถูกพรากจากกันเพราะปัจจัยต่างๆจากทางการเมือง ผลัดถิ่นที่ต่างจังหวัดและขาดการติดต่อกันไป ผู้หญิงเหล่านี้ต่างหาวิธีที่จะได้กลับมาเจอคนรักของเธอซึ่งเมื่อเจอกันกลับได้รับรู้ว่าเขาก็ได้แต่งงานมีครอบครัวใหม่แล้ว จึงทำให้เธอเสียใจ หมดหวังกับทุกอย่าง ถึงแม้พวกเขาคบหากันแค่สมัยเรียนไม่ได้แต่งงานก็ตาม แต่เธอก็รอคอยตลอดไม่ได้สร้างครอบครัวของตนเองขึ้นมา เพราะเธอ

อยากรักษาใจตนเองและความบริสุทธิ์ของความรัก ก็เหมือนภรรยาคนหนึ่งที่รอคอยสามีกลับมาตลอดเวลา และเมื่อเขารู้ว่าผู้หญิงคนหนึ่งที่ผมหลงใหลเต็มศีรษะเป็นคนที่รักของเขาที่ถูกแจ้งว่าเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุรถชนตั้งหลายสิบปีที่แล้วขณะนี้กำลังยืนอยู่ตรงหน้าเขา เขาต้องมีความรู้สึกแบบใด

11. ลูกสาวนายพลของพรรคกั๋วหมินต๋ง

“ชื่อหลิน” เป็นลูกสาวของนายพลกั๋วหมินต๋งท่านหนึ่ง ซึ่งเหตุการณ์เกิดขึ้นด้วยท่ามกลางสงครามทางการเมืองอย่างรุนแรงระหว่างพรรคกั๋วหมินต๋งกับพรรคคอมมิวนิสต์ สังคมจีนวุ่นวายอย่างหนักและประชาชนจีนร้อยละเก้าสิบแปดทั่วประเทศจีนสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์เป็นผู้มีอำนาจควบคุมประเทศ พรรคกั๋วหมินต๋งฝ่ายแพ้ในสงครามครั้งนี้ จำต้องถอยร่นไปอยู่เกาะไต้หวัน แม่และพ่อของชื่อหลินต่างมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบ ฉะนั้น หลิวหวางอวี ผู้เป็นน้าสาวเลยเป็นผู้ดูแลชื่อหลิน แต่ด้วยความที่ชื่อหลินซึ่งเป็นลูกสาวของนายพลพรรคของพรรคกั๋วหมินต๋ง จึงทำให้ชื่อหลินและครอบครัวของหวางอวีต้องเผชิญกับภัยอันตรายครั้งใหญ่ในชีวิต เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์เป็นผู้คุมประเทศจีนในช่วงที่เกิดการปฏิวัติวัฒนธรรม ชื่อหลินจึงเกิดความผิดปกติทางจิต และเจ็บปวดสาหัสทั้งกายและจิตในช่วงที่เกิดการปฏิวัติวัฒนธรรม

12. ชีวิตวัยเยาว์ที่ฉันไม่อาจลืม

นักโทษหญิง “ฮัวเอ๋อ” ที่เรือนจำหญิงมณฑลหูหนาน เธอถูกกล่าวหาว่ามีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ แม้ว่าฮัวเอ๋อกับซินหฺรานจะมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นจากสิ่งแวดล้อม การดำเนินชีวิต หรือการทำตลอดจนอาชีพแล้ว แต่เธอทั้งสองมีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันคือความเป็นผู้หญิง ทั้งฮัวเอ๋อและซินหฺรานมีภูมิหลังที่คล้ายกันคือผ่านประสบการณ์ที่เลวร้าย โหดเหี้ยมในช่วงที่ประเทศจีนเกิดการปฏิวัติวัฒนธรรมทางการเมืองตอนที่พวกเธอยังเป็นเด็ก ซินหฺรานนอกจากต้องเผชิญการสูญเสียครอบครัวที่อบอุ่นแล้ว ยังต้องทนทุกข์ทรมานจากบาดแผลในจิตใจ ยิ่งไปกว่านั้นซินหฺรานยังต้องดูแลน้องชายของเธออีกหนึ่งชีวิต ชีวิตที่เต็มไปด้วยความยากลำบากเฉกเช่นเดียวกับฮัวเอ๋อ

13. หญิงที่ตายจากความทรงจำของผู้เป็นพ่อ

ในช่วงระยะเวลาของประเทศจีนที่เกิดการปฏิวัติวัฒนธรรม พวกเหล่าทหารแดงซึ่งไร้ความเป็นมนุษย์ โดยชอบใช้ข้ออ้างว่าเป็นลูกดำ ต้องเข้าชั้นเรียนเพื่อที่จะได้รับการศึกษาใหม่ ซึ่งในการเข้าชั้นเรียนนี้มีการฉวยโอกาสสมรู้กันทำชำเราเด็กผู้หญิง หนึ่งในนั้นคือ “ซู” ขณะนั้นอายุได้เพียง 16 ปี จนตั้งครุฑ เด็กหญิงที่น่าสงสาร ที่มีความหวังว่าคุณพ่อจะได้ถูกปล่อยตัวจากคุกแล้ว และได้กลับบ้านในเร็ววัน หลังจากซูตั้งครุฑ เธอถูกพวกทหารแดงนำส่งกลับมาที่บ้าน และด้วยปัจจัยหลายอย่างแม่ของซูไม่อาจส่งซูไปทำแท้งที่โรงพยาบาลได้ คุณแม่จึงจำต้องตามหายาเพื่อมาทำแท้ง

ให้ลูกสาวด้วยตนเอง แต่แล้วความว้าวัยยังไม่ทันหาย ความความก็เข้ามาแทรก ลูกสาวคนเล็กที่ชื่อ “ฮัวเอ๋อ” ก็ประสบชะตากรรมเดียวกับพี่สาว มันเป็นเรื่องที่โหดเหี้ยมเหลือที่จะรับได้ ผู้เป็นแม่จึงเลือกจบปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย เหตุการณ์นี้ทำให้พ่อเสียใจจนสูญเสียความทรงจำ และจำลูกๆ ไม่ได้อีกต่อไปการตั้งชื่อลูกๆ สะท้อนให้เห็นความมุ่งหวังที่อยากจะให้ลูกๆ ของเธอมีชีวิตอยู่รอด ต่อสู้ดิ้นรนท่ามกลางความเข้มแข็ง

14. สาวทันสมัย

“โจวอิง” เคยแต่งงานมาก่อนครั้งหนึ่ง และเมื่อก่อนเธอเคยมีความสุขกับการแต่งงานกับสามีที่เป็นคนพิการ แต่หลังจากได้แต่งงานแล้ว เธอเพิ่งได้รู้จักสามีอย่างแท้จริง และนอกจากสามีไม่สามารถทำงานได้เหมือนคนอื่นๆ ซึ่งโจวอิงต้องทำงานอย่างหนักเพื่อเลี้ยงตนเองและสามี ยิ่งไปกว่านั้น สามีเป็นคนเจ้าชู้และมีความสัมพันธ์เชิงชู้สาวกับผู้หญิงอีกหลายคน ซึ่งทำให้โจวอิงลำบากใจและทุกข์ใจอย่างมาก และสามีของเธอยังใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกายโจวอิงด้วย เพราะเขาโกรธที่โจวอิงตามหาที่บ้านของผู้หญิงที่เขาไปมีความสัมพันธ์ด้วย ซึ่งเขาคิดว่าโจวอิงต้องเป็นภรรยาที่สามารถยอมรับในชนบประเพณีที่ชาวจีนปฏิบัติกันมายาวนานซึ่งไม่ยุติธรรมกับเธอเลย หลังจากโจวอิงได้หย่าร้างกับสามี เธอก็หันมาทุ่มเทกับการงานอย่างเต็มที่จนประสบความสำเร็จทางธุรกิจ เธอได้เป็นนักธุรกิจหญิงที่โด่งดัง และเป็นผู้มีฐานะ มีชื่อเสียง มักได้ขึ้นหน้าหนังสือพิมพ์บ่อยๆ และเป็นผู้หญิงที่กล้าแสดงความคิดเห็นและมีความเชื่อมั่นในความรัก

15. เรื่องผู้หญิงแห่งหุบเขากู๋ร้อง

หมู่บ้านหุบเขากู๋ร้อง อยู่ที่เขตตะวันตกของมณฑลซีอานที่อยู่ทางตอนกลางของประเทศจีน ผู้หญิงในหมู่บ้านหุบเขากู๋ร้องมีชีวิตแร้นแค้นอย่างยิ่ง พวกเขาต้องยอมรับประเพณีต่างๆ ที่ตกทอดกันมารุ่นแล้วรุ่นเล่า ภรรยาของคนในหมู่บ้านถูกแลกกับผู้หญิงในสายเลือดของครอบครัวเพราะพวกเขาต้องการภรรยามาทำงานในบ้านและมีลูก พวกเขาต้องทนรับความรังเกียจเหยียดหยันจากสมาชิกในครอบครัวที่คิดถึงลูกสาว พี่สาว หรือน้องสาวของตนเองที่พวกเขาไปแลกมา พวกเขาจะมีหน้าที่ต้องทำงานหนักทั้งกลางวันและกลางคืนเพื่อจัดการอาหาร น้ำดื่ม และสิ่งจำเป็นในแต่ละวันให้แก่ทุกคนในครอบครัว ต้องหาอาหารให้สัตว์เลี้ยงกวาดสวน ขัด และซ่อมเครื่องมือเก่าที่ขึ้นสนิมของสามี ต้องแบกน้ำจากลำธารเพื่อเอามาใช้ในบ้าน ขูดรากหญ้าโคกอนเพื่อทำเป็นฟืน เอาอาหารไปส่งให้ผู้ขาย ปั่นด้าย ทอผ้า และเย็บเสื้อผ้า รองเท้า และหมวกสำหรับคนในครอบครัว พวกเขาจะทำงานจนตึกถึงจะได้พักผ่อน และตื่นแต่เช้าเพื่อเตรียมอาหารให้ผู้ชายที่ต้องไปทำงานในไร่ หรือทำงานนอกบ้าน ผู้หญิงจีนในท้องถิ่นที่ห่างไกลจากเมืองทำให้ข่าวสารต่างๆ เข้าถึงได้ยากจึงทำให้พวกเขาไม่รับรู้

ในเรื่องสิทธิของผู้หญิงหรือความเสมอภาคทางเพศ ทำให้ผู้ชายยังปฏิบัติต่อผู้หญิงเหมือนเดิม ผู้หญิงต้องทำงานบ้านทุกอย่าง ผู้ชายออกไปทำงานนอกบ้าน และผู้ชายยังเป็นใหญ่ในครอบครัว

จากเรื่องย่อ 2 เรื่องดังกล่าวมา แม้ว่า วรรณกรรมจีนเรื่อง “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง” และ “เสียงเพรียกที่กลบเร้นจากแผ่นดินใหญ่” จะถูกประพันธ์ขึ้นโดยนักเขียนหญิงทั้งสองเรื่อง แต่วรรณกรรม 2 เรื่องนี้ ถูกแต่งขึ้นต่างยุคต่างสมัยกัน กล่าวคือ วรรณกรรมเรื่อง “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง” แต่งขึ้นในสมัยสาธารณรัฐจีนและวรรณกรรมเรื่อง “เสียงเพรียกที่กลบเร้นจากแผ่นดินใหญ่” แต่งขึ้นในสมัยสาธารณรัฐประชาชนจีน

ความเป็นจริงในวรรณกรรม เราไม่อาจปฏิเสธได้ว่า วรรณกรรมเป็นกระจกเงาที่สะท้อนภาพทางสังคม วัฒนธรรม ตลอดจนคุณค่าต่างๆของคนในแต่ละยุค แต่ละสมัยความเป็นไปทางการเมือง ความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา หรือแม้แต่ค่านิยม ความเชื่อต่าง ๆ เป็นต้น สิ่งต่างๆเหล่านี้จะถูกสะท้อนออกมาผ่านผู้เขียนและผู้อ่าน ดังนั้น วรรณกรรมมิใช่เป็นเพียงแต่เรื่องราวที่ถูกแต่งขึ้นเพื่อความบันเทิง หากแต่มุ่งสะท้อนความเป็นจริงของคนในชาติ

บทบาทหน้าที่สตรีจีนในฐานะลูกสาวที่ปรากฏในวรรณกรรมจีนเรื่อง “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง” พบตัวละครสตรีที่มีบทบาทหน้าที่ลูกสาว จำนวน 1 ตัว คือ “จิวอ้อ” และวรรณกรรมจีนเรื่อง “เสียงเพรียกที่กลบเร้นจากแผ่นดินใหญ่” พบตัวละครสตรีที่มีบทบาทหน้าที่ลูกสาว จำนวน 4 ตัว คือ “หงเซวีย” “เตาหง” “ซู” และ “ฮัวเฮ้อ”

จิวอ้อเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งบิดาอย่างเคร่งครัด โดยยอมแต่งงานกับ ชานเปียนหลง ชายผู้ป่วยเป็นโรคเรื้อน เพื่อแลกกับเงินให้บิดา มารดาอยู่อย่างสุขสบาย

หงเซวียเชื่อฟังและปฏิบัติตามความต้องการของบิดามารดา แม้จะถูกบิดาล่วงละเมิดทางเพศแต่ก็ต้องจำยอมเพราะเห็นแก่หน้าตาของครอบครัว

เตาหงเชื่อฟังและปฏิบัติตามความต้องการของบิดาที่อยากได้บุตรชาย จึงต้องแต่งกายและมีอุปนิสัยเหมือนผู้ชายตั้งแต่เล็ก

ซู และ ฮัวเฮ้อ ดูแลปรนนิบัติมารดา ทั้งนี้เพื่อหวังอยากให้บิดาได้กลับบ้านเร็วๆ แลกกับการต้องยอมเสียสละความสาวให้กับทหารในกองทัพและเมื่อบิดาสัญญาเสียความทรงจำ ทั้งซูและฮัวเฮ้อต่างดูแล ปรนนิบัติบิดา

จากบทบาทหน้าที่ของตัวละครสตรีข้างต้นสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ในฐานะลูกสาวที่ดี สตรีจีนต้องมีความกตัญญู เชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งของบิดามารดาอย่างเคร่งครัด แม้ความต้องการนั้นจะไม่ถูกต้อง หรือไม่เต็มใจก็ตาม สตรีจีนไม่ว่าจะผ่านมากี่ยุคก็สมัย ความรักที่มีต่อบิดา

มารดาจึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นสิ่งสูงสุดที่ลูกสาวที่ดีจะตอบแทนผู้ให้กำเนิด เป็นการตอบแทนพระคุณของบิดามารดาที่เลี้ยงดูตนเองจนเติบโตใหญ่

บทบาทหน้าที่สตรีจีนในฐานะแม่ที่ปรากฏในวรรณกรรมจีนเรื่อง “ตำนานรักท่งสี่เพลง” พบตัวละครสตรีที่มีบทบาทหน้าที่แม่ จำนวน 2 ตัว คือ “จิวอ้อ” และ “เลี่ยนอ้อ” และวรรณกรรมจีนเรื่อง “เสียงเพรียกที่กลบเร้นจากแผ่นดินใหญ่” พบตัวละครสตรีที่มีบทบาทหน้าที่แม่ จำนวน 2 ตัว คือ “หญิงเก็บขยะ” และ “มารดาของซูและฮัวเอ๋อ”

จิวอ้อ เมื่อเป็นแม่ เธอต้องดูแลและอบรมสั่งสอนลูกให้เป็นคนดี ปกป้องลูก ดูแลและอบรมลูกให้มีความอดทน มีจิตใจที่เข้มแข็ง และมีความรักเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์

เลี่ยนอ้อ เมื่อเป็นแม่ เธอทำทุกวิถีทางเพื่อปกป้องลูกให้พ้นจากภัยอันตราย แม่ต้องแลกด้วยชีวิต

หญิงเก็บขยะ ยอมแอบเฝ้ามองลูกชายทุกวันเมื่อลูกชายไปทำงานและไม่ให้เกิดปัญหาแม่สามีกับลูกสะใภ้ยอมไปอาศัยที่ชนบทที่ห่างไกลจากลูกชายเพราะไม่อยากเป็นภาระให้ลูก

มารดาของซูและฮัวเอ๋อ เมื่อเป็นแม่ เธอเฝ้าารอลูกสาวหน้าประตูบ้านจนค่ำทุกวัน และเมื่อลูกสาวตั้งครรภ์เพราะถูกทหารแดงข่มขืน ได้พยายามไปหาสมุนไพรเพื่อทำแท้งให้กับลูกสาว เพราะไม่สามารถพาไปโรงพยาบาลได้

จากบทบาทหน้าที่ของตัวละครสตรีข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ในฐานะแม่ สตรีจีนที่ดีต้องมีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูบุตรให้เติบโตเป็นคนดี และคอยปกป้องลูกให้พ้นจากภัยอันตรายต่างๆ แม่ต้องแลกด้วยชีวิตของตนเองก็ตาม

บทบาทหน้าที่สตรีจีนในฐานะภรรยาที่ปรากฏในวรรณกรรมจีนเรื่อง “ตำนานรักท่งสี่เพลง” พบตัวละครสตรีที่มีบทบาทหน้าที่ภรรยา จำนวน 1 ตัว คือ “จิวอ้อ” และวรรณกรรมจีนเรื่อง “เสียงเพรียกที่กลบเร้นจากแผ่นดินใหญ่” พบตัวละครสตรีที่มีบทบาทหน้าที่ภรรยา จำนวน 1 ตัว คือ “ผู้หญิงแห่งหุบเขาถูกร้อง”

จิวอ้อ ในฐานะภรรยา ได้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลสามี ดูแลคนในครอบครัวของสามี เชื้อฟงและเคาฟสามีแม้จะถูกสามีทำร้ายร่างกายและจิตใจก็ต้องอดทน เช่นเดียวกับ **ผู้หญิงแห่งหุบเขาถูกร้อง** เมื่อเป็นภรรยา พวกเธอต้องทำงานบ้านตั้งแต่เช้าจนถึงดึก เก็บบ้านทำอาหารเย็บผ้า เป็น “ของใช้” รวมของผู้ชายที่อาศัยอยู่บ้านเดียวกัน เป็นคนตื่นเช้าสุดและเข้านอนดึกสุดในบ้าน

จากบทบาทหน้าที่ของตัวละครสตรีข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ในฐานะภรรยา สตรีจีนต้องเคารพและปฏิบัติหน้าที่ภรรยาที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการดูแลสามี การดูแลครอบครัว ทำงานบ้าน ทำอาหาร ต้องตื่นก่อนและนอนทีหลังสุด ไม่มีปากเสียง

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานเพียงใด และไม่ว่าการปกครองของจีนจะมีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ยังคงเป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชจนกระทั่งเป็นสาธารณรัฐประชาชนจีน แม้ว่าสังคมจะเปิดโอกาสให้สตรีจีนได้มีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมบุรุษ สตรีจีนมีการศึกษามากขึ้นเพียงใด แต่ขนบธรรมเนียมก็ดี ประเพณีวัฒนธรรม ตลอดจนความเชื่อ หรือแบบแผนปฏิบัติที่มีมาอย่างยาวนานและหยั่งรากลึกกลับยังคงตอกย้ำ และกดทับให้สตรีจีนเป็นเสมือนช้างเท้าหลัง บทบาทหน้าที่ของสตรีที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลงเลย คือการดูแล ปรนนิบัติบิดา มารดา สามี และบุตร หรือก็คือการดูแลครอบครัวให้สมบูรณ์

จากวรรณกรรมจีนเรื่อง “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง” และเรื่อง “เสียงเพรียกที่กลบเร้นจากแผ่นดินใหญ่” ทั้งสองเรื่องปรากฏให้เห็นชัดเจนในบทกวี “สตรีจีน” ตามบทบาทหน้าที่ 3 ลักษณะ เมื่อเป็น “ลูกสาว” ต้องเชื่อฟังบิดามารดาและปฏิบัติตามคำสั่งหรือความต้องการของบิดามารดาถึงจะเป็นสิ่งที่ทำให้ระทมทุกข์ใจหรือไม่ถูกต้อง ผิดศีลธรรม หรือต้องมาถึงขั้นตอนที่ต้องเสียสละชีวิตตนเอง เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวและแบ่งรับภารกิจต่างๆ เมื่อเป็น “แม่” จะต้องพยายามดูแลลูก ทำทุกอย่างเพื่อให้ลูกได้ใช้ชีวิตมีความสุขและปกป้องลูกจากภัยอันตรายถึงแม้ต้องแลกด้วยชีวิตก็ตาม และเมื่อเป็น “ภรรยา” ต้องดูแลสามี พยายามรักษาปกป้องครอบครัวของตนเองต้องทนต่อการกระทำที่สามีของตนเอง และปฏิบัติโดยไม่สามารถที่จะร้องเรียกหรือปฏิเสธได้ ยิ่งไปกว่านั้น “เสียงเพรียกที่กลบเร้นจากแผ่นดินใหญ่” ผู้หญิงที่มี “มโนทัศน์” กล้าทำกล้าทำทลายและปล่อยใจตามหาสิ่งที่ตนเองคาดหวังและต้องการ ก็จะถูกมองว่าเป็นผู้หญิงไม่ดีและโดนสังคมประจาน จะถูกกล่าวว่าเป็นผู้หญิงไม่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนและเป็นผู้หญิงไม่มีจริยธรรม

6. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

นับตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงสมัยใหม่ของจีน ผู้หญิงเป็นเพศที่ถูกเหยียดหยาม ถูกกดขี่ตลอดมา และไม่มีฐานะ ไม่มีสิทธิ์ใดที่เท่าเทียมกันกับผู้ชาย จีนมีสุภาษิต ว่า ถ้าได้เกิดเป็นชายก็เรียกกันว่า “nongzhangzhi xi” (弄璋之喜 nòngzhāngzhìxǐ) “璋 zhāng” แปลว่า หยก ความหมายคือ บ้านมีโชคลาภ มีความสุข แต่ถ้าเกิดเป็นผู้หญิงก็เรียกกันว่า “nongwazhi xi”

(弄瓦之喜 nòngwǎzhīxǐ) “瓦 wǎ” แปลว่า กระเบื้องเป็นคำเปรียบเทียบกับ และสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียม การเหยียดเพศอย่างชัดเจน “nongwa” (弄瓦 nòngwǎ) หมายถึง รั้งผู้หญิงให้อยู่ในขอบเขตของกิจกรรมในบ้าน นอกจากนั้นยังได้กำหนดขอบเขตของผู้หญิงว่าต้องอยู่แต่ในบ้าน และยังเป็นการควบคุมผู้หญิงได้สะดวกยิ่งขึ้น และการที่ผู้หญิงถูกมองเป็นเพศที่ต่ำต้อยไร้ค่าก็ไม่ได้เป็นเรื่องน่าแปลกใจ ทั้งนี้เพราะเป็นวิธีการของผู้ชายที่นำมาใช้ควบคุมความคิด จิตใจ และร่างกายของผู้หญิง

หนังสือที่บันทึกไว้อีกเล่มหนึ่งมองผู้หญิงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ มองผู้หญิงเป็นสินทรัพย์ส่วนตัวของผู้ชาย และหนังสือเล่มนี้ถือเป็นหลักฐานที่สามารถยืนยันได้ว่า ผู้หญิงตกอยู่ในสภาพที่เป็นสินทรัพย์ส่วนตัวของผู้ชาย ชงจื่อ กล่าวไว้ในหนังสือหลุนหยู่ (论语, เล่มที่ 16, บทที่ 14) ว่า มีแต่พวกเจ้าเล่ห์กับบรรดาผู้หญิงที่เลี้ยงดูเอาใจยาก คำกล่าวนี้ตอกย้ำให้เห็นว่า ผู้หญิงจำเป็นต้องพึ่งผู้ชาย หรือก็คือ ผู้หญิงเป็นสินทรัพย์ส่วนตัวของผู้ชายในกฎหมายของราชวงศ์หมิงมีบทบัญญัติว่า ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วถ้ามีชู้ ผู้ชายสามารถนำผู้หญิงไปขายได้

ในขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม ผู้หญิงที่เคยแต่งงานมาก่อนแล้ว ถ้าหย่าร้างกับสามี ผู้หญิงจะไม่สามารถแต่งงานใหม่ได้อีกต่อไป แม้ม่ายที่แต่งงานใหม่จะถูกมองว่าเป็นเรื่องแปลกและน่าอับอายสุดสูงถึงเฝ้านักวิชาการยุคหนานซ่ง กล่าวว่า “อดตายเป็นแค่เรื่องเล็กน้อย แต่การเสียความบริสุทธิ์เป็นเรื่องใหญ่”

นอกจากนั้นแล้ว ผู้หญิงยังไม่มีสิทธิ์ได้รับการศึกษา ยกเว้นบุตรหลานขุนนางและข้าราชการ ในสังคมของผู้หญิงกลุ่มนี้ มีผู้หญิงที่โดดเด่น และมีความสามารถเป็นจำนวนมาก นอกจากต้องทำงานในบ้าน เช่น ดูแลผู้ใหญ่ เลี้ยงดูลูก ทำความสะอาดบ้านเรือน ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมยังได้ตอกย้ำว่า ผู้หญิงที่ไม่มีการศึกษา ไร้ความรู้ ถือเป็นผู้หญิงที่มีจริยธรรมดี Ru Jia (儒家 rújiā ลัทธิขงจื้อ)

เมิ่งจื่อ กล่าวไว้ว่า ผู้หญิงที่ไม่มีความสามารถดูแลครอบครัว ผู้หญิงที่ไม่มีความสามารถดูแลสามีและผู้หญิงที่ไม่มีลูกผู้ชายสืบตระกูล การวัดความกตัญญูของผู้หญิงอยู่ที่สามารถมีลูกชายสืบตระกูลหรือไม่มันแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงคือผู้ที่ต้องรับผิดชอบแต่ฝ่ายเดียว

หลังจากพรรคคอมมิวนิสต์ขึ้นมาเป็นผู้นำของประเทศจีน ได้ก่อตั้งประเทศใหม่ (ปี ค.ศ. 1949) ประชาชนได้ปลดปล่อยทั้งจิตและกายจากการกดขี่ทั้งหลายของระบบสังคมศักดินา โดยเฉพาะผู้หญิงได้รับการปลดปล่อยทั้งกายและจิตจากขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมที่ทับถมมา

หลายพันปี และได้ยกฐานะผู้หญิงให้สูงขึ้นถึงระดับที่ไม่เคยมีมาก่อนในหน้าประวัติศาสตร์จีน โอกาสที่ผู้หญิงได้เข้าร่วมงานกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง หรือทางเศรษฐกิจก็มีมากขึ้น ยกเว้นในชนบทอันห่างไกล และผู้หญิงส่วนมากก็สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้ชายได้ ยิ่งไปกว่านั้นแล้ว ผู้หญิงจะไม่ต้องตกเป็นทาส หรือเป็นทรัพย์สินของผู้ชายอีกต่อไป

ในช่วงระยะที่ประเทศจีนเกิดการปฏิวัติรูปวัฒนธรรม ปี ค.ศ. 1966-1976 ที่เริ่มต้นจากผู้นำของพรรคคอมมิวนิสต์เหมาเจ๋อตง (毛泽东 máozédōng) ผู้หญิงได้ใช้สิทธิมนุษยชนอย่างเต็มที่ และพวกเขาก็เข้าร่วมกิจกรรมทุกอย่าง การยกฐานะผู้หญิงให้สูงขึ้นไม่ได้หมายความว่าจะทำให้ความเป็นธรรมสูญเสียไประหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย ถ้าสังคมสามารถมองเห็นและแยกแยะความต่างกันระหว่างเพศหญิงและเพศชายได้ ก็สามารถแสดงให้เห็นถึงจริยธรรมเชิงสังคมได้เช่นเดียวกัน ถ้าสังคมไม่มีการเคารพและการนับถือในทางความแตกต่างกันระหว่างความเป็นเพศ และกิจกรรมที่ปลดปล่อยให้ผู้หญิงเข้าร่วมกันเพื่อแค่ให้เห็นถึงผู้หญิงได้รับความเท่าเทียมเท่ากับผู้ชายแล้ว แบบนี้จากเรียกว่าการปลดปล่อยผู้หญิงคงไม่ได้ กลับเรียกได้ว่าทำลายผู้หญิงมากกว่าจริง เคยกล่าวว่าเรื่องใดสิ่งใดถ้าปล่อยให้มันเกินขอบเขตหรือขีดจำกัดที่พอสมควร มันก็จะแย่งด้วยนั่นเอง

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุมนทรา บุญวัฒน์กุล (2550) ว่าสถานภาพและบทบาทของตัวละครหญิง ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ด้านครอบครัวและด้านสังคม ด้านครอบครัว ได้แก่ สถานภาพและบทบาทของลูกสาว สะใภ้ ภรรยา และมารดา ส่วนด้านสังคม ได้แก่ หน้าที่การทำงาน และการเป็นผู้นำ นอกจากนั้น สถานภาพและบทบาทของตัวละครหญิงยังสะท้อนลักษณะเฉพาะด้านครอบครัวของแต่ละประเทศและสอดคล้องกับงานวิจัยของปิ่นหล้า ศิลบุตร (2551) ที่ว่า สถานภาพของลูกสาวมีบทบาทในการเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา และบทบาทในการตอบแทนบุญคุณบิดามารดา สถานภาพของภรรยามีบทบาทในการดูแลเอาใจใส่ และให้เกียรติสามี บทบาทในการแบ่งเบาภาระทางเศรษฐกิจ และบทบาทในการตอบสนองความต้องการทางเพศ สถานภาพของแม่ มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูลูก บทบาทในการสนับสนุนลูก บทบาทในการให้คำแนะนำแก่ลูกในการเลือกคู่และบทบาท ในการเสียสละเพื่อลูก สถานภาพของญาติผู้ใหญ่ที่มีบทบาทในการเลี้ยงดูและบทบาทในการอบรมสั่งสอน และให้คำปรึกษา เป็นต้น แม้ว่าวรรณกรรมจีนทั้ง 2 เรื่องนี้ จะสะท้อนให้เห็นถึงสถานภาพและบทบาทของสตรีจีนที่อยู่ในกรอบจารีตประเพณีและมายาคติที่สังคมได้วางไว้ โดยไม่ได้รู้สึกว่ามันอยู่ในสถานะที่ตกเป็นรองอยู่ได้อ่านจากปิตาธิปไตยของผู้ชายและในขณะเดียวกันก็พยายามที่จะต่อสู้และต่อต้านอำนาจปิตาธิปไตยนั้นด้วยกลวิธีตอบโต้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่นเดียวกับผลการวิจัยของทัดจันท์ เกตุ

สิงห์สร้อย (2554) ที่วิเคราะห์กลวิธีต่อรองเพื่อปลดปล่อยตัวเองจากอำนาจปีศาจไทยและการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของตัวละครแม่ที่ถูกนำเสนอในบทบาทที่จำกัดอยู่ที่ความเป็นเมียและแม่ตามกรอบจารีตประเพณีและมายาคติที่สังคมกำหนด

เอกสารอ้างอิง

- เจตนิพัทธ์ ท้าวแก้วและคณะ (2559). *สถานภาพและบทบาทตัวละครหญิงในนวนิยายของพงศกร*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- หัตถจันทร์ เกตุสิงห์สร้อย. (2554). *การวิเคราะห์สถานภาพและบทบาทของแม่ในนวนิยาย "ลับแล แก่งคอย"*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ทัศนีย์ ฉ่ำพิรุณ (2555). *บทบาทและหน้าที่ของสตรีในฐานะผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของครอบครัวตามแนวพุทธศาสนา: ศึกษากรณีแม่บ้านทหารอากาศ*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, อยุธยา.
- ปิ่นหล้า ศิลาบุตร. (2551). *สถานภาพและบทบาทของตัวละครหญิงในนวนิยาย*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- สุนันทา บุญวัฒน์กุล. (2550). *ตัวละครหญิงในนวนิยายของบุญเหลือ*. (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อดุลย์ รัตนมันเกษม. (2548). *รากเหง้าเผ่าจีน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม่โพสพ.
- Berlo, Leonard, K. (1996). *The Process of Communication*. New York: Holt Rinehart and Winston